

PROJEKT
EDUKACJI CYRKULARNEJ
DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
ORAZ SZKÓŁ LICEALNYCH
I TECHNIKÓW Z WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO
MATERIAŁY POMOCNICZE:
SŁOWNICZEK TERMINÓW
przygotowany przez Instytut
Innowacji
i Odpowiedzialnego Rozwoju
INNOWO

1. **BIODEGRADOWALNOŚĆ** - Zdolność do szybkiego rozkładu dzięki mikroorganizmom w warunkach naturalnych (tlenowych i/lub beztlenowych). Większość materiałów organicznych, takich jak resztki żywności i papier, jest biodegradowalna.
2. **DOWNCYCLING** jest to przetwarzanie tworzyw, podczas którego powstają produkty o mniejszej wartości np. papier toaletowy wytwarzany z makulatury.
3. **DYI** (ang. Do It Yourself - pl. Zrób to sam) jest to idea, która polega na własnoręcznym wykonywaniu rzeczy, najczęściej na własne, domowe potrzeby. Można rozumieć ją jako odpowiednik majsterkowania.
4. **GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM (gospodarka cyrkularna)** to model ekonomiczny, którego celem jest maksymalizacja wartości aktywów w gospodarce, przy jednoczesnej optymalizacji wykorzystania zasobów i minimalizacji wytwarzania odpadów; innymi słowy koncentruje się na retencji wartości ekonomicznej w gospodarce
5. **GOSPODARKA LINEARNA** jest to obecnie dominujący model gospodarczy oparty na schemacie "weź, użyj, wyrzuć". Podstawą są duże ilości tanich, łatwo dostępnych materiałów i energii. Produkty są utylizowane – głównie składowane lub spalane, przy niewielkiej lub żadnej próbie odzyskania produktów lub surowców wtórnych.
6. **INNOWACJA** to nowość, coś czego do tej pory jeszcze nie wdrożono. To zmiana polegająca na zastąpieniu istniejącego produktu lub usługi czymś nowopowstałym np. lepszym dla środowiska, tańszym w produkcji.
7. **JADŁODZIELNIA** jest to miejsce, gdzie każdy może przynieść domowe nadwyżki jedzenia. Gdy wiemy, że czegoś nie zjemy, warto podzielić się z innymi. Z kolei, gdy czegoś potrzebujemy również warto zajrzeć do pobliskiej jadłodzielni. Najczęściej są to szafy, które mają w środku lodówkę.
8. **KRYZYS KLIMATYCZNY** związany jest z następującymi zmianami klimatu (np. ociepleniem) spowodowanymi ludzką działalnością. Skutkuje on m.in. anomaliami pogodowymi (suszami, huraganami), pogarszającymi się warunkami życia, wyginięciem gatunków zwierząt.
9. **NADKONSUMPCJA** jest to konsumpcja, w której zużywamy więcej zasobów, niż świat jest w stanie naturalnie odtworzyć, przy olbrzymiej produkcji odpadów. Wiąże się to z coraz większą chęcią bogacenia się i

posiadania nieskończonej ilości rzeczy, których niekoniecznie potrzebujemy. Nadkonsumpcja jest bezpośrednio powiązana z gospodarką linearną, gdzie głównym celem jest zysk.

10. **OZE**, czyli **Odnawialne źródła energii**, to źródła energii, które w naturalny sposób uzupełniają się (lub odnawiają). Typowymi przykładami są energia słoneczna, wiatrowa i biomasa.
11. **RECYCLING** to operacja odzysku, w ramach której materiały odpadowe są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje, zarówno do celów pierwotnych, jak i innych.
12. **SUROWCE KRYTYCZNE** to wybrane surowce, które mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju gospodarki Unii Europejskiej (określane są przez Komisję Europejską). Stanowią one bazę dla wszystkich gałęzi przemysłu, umożliwiają produkcję szerokiej gamy towarów i dostarczanie usług. Deficyt tych materiałów może mieć poważne skutki ekonomiczne dla całej gospodarki UE. (30 surowców na liście - stan na 2020)
13. **UPCYCLING** jest to przetwarzanie tworzyw, podczas którego powstają produkty o większej wartości np. produkcja butów z plastikowych butelek.
14. **ZASOBY NIEODNAWIALNE** to zasoby, które nie odnawiają się naturalnie lub nie można ich uzupełniać. Zasobów nieodnawialnych mamy ograniczoną ilość, dlatego musimy korzystać z nich rozsądnie, dzięki czemu nie zabraknie ich przyszłym pokoleniom. Typowymi przykładami są węgiel, ropa naftowa, pierwiastki.